

Opiskelijaksi soveltuminen (SORA-lainsäädäntö)

Vuoden 2012 alussa astui voimaan ns. SORA-laki, joka koskee humanistista ja kasvatusalaa, tekniikan ja liikenteen alaa, luonnonvara- ja ympäristöalaa sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa.

Laki koskee opiskelijaksi ottamisen esteitä, opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista sekä päihdetaustaa ja kurinpitoa. Sen tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä. Lailla pyritään parantamaan potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä liikenteen turvallisuutta ehkäisemällä erilaisia vahinkoja ja väärinkäytöksiä. Erityisesti pyritään suojaamaan alaikäisiä, sairaita, vanhuksia ja muita haavoittuvassa asemassa olevia. Tavoitteena on myös edistää opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta sekä parantaa yksittäisen opiskelijan oikeusturvaa.

Opiskelija voi lain mukaan olla soveltumaton alalle esimerkiksi terveydentilan, toimintakyvyn, turvallisuuden vaarantamisen, rikosmerkinnän tai aiemman opiskeluoikeuden peruuttamisen takia.

Lainsäädäntö koskee omaehtoista valtionosuuskoulutusta sekä työttömyysetuudella toteutettavaa omaehtoista koulutusta sekä soveltuvien osin työvoima- ja oppisopimuskoulutusta. 1.8.2015 tulivat voimaan Opetushallituksen määräys 27/011/2015 ”Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisissa perustutkinnoissa” ja määräys 28/011/2015 ”Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa”. Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten tavoitteena on edistää turvallisuutta näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ja myöhemmin työelämässä. Tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset otetaan huomioon näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutuksen hakeutumisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa. Sekä kurinpitosäädökset että huumausainetestaus koskevat kaikkia tutkintoja ja niihin valmistavia koulutuksia. Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen koskee jäljempänä lueteltuja tutkintoja.

Uudistunut lainsäädäntö on aiheuttanut muutoksia seuraaviin asioihin

- opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä on tarkennettu
- opiskeluoikeuden peruuttaminen on mahdollista tilanteissa, joissa turvallisuusnäkökohtien vuoksi perusteltua
- tiedonsaantioikeus aikaisemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta
- tiedonsaanti oikeus rikosrekisterimerkinnästä
- huumausainetestaukseen liittyvä ohjeistus on säädetty työelämää vastaavaksi
- kurinpitosäännöksiä on täsmennetty
- koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja viranomaisten tietojensaanti on varmistettu

Kouvolan Aikuiskoulutuskeskuksessa järjestettäviä tutkintoja, joihin terveydentilavaatimukset liittyvät

- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
- liikunnan ammattitutkinto
- jalkojenhoidon ammattitutkinto
- koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto

Koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa opiskeluoikeuden, jos

- opiskelija on vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti opinnoissaan toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssä oppimisessa
- on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään ole kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen
- opiskelija on hakuvaiheessa salannut sellaisen terveyteen liittyvän tiedon, joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi
- opiskelija on salannut aiemman opiskeluoikeutensa peruuttamisen

Pyydettyessä esitettävät todistukset

- Opiskelijaksi pyrkivän tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.
- Jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelijalla on terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este, hänet voidaan määrätä terveydentilan toteamiseksi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.
- Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssä oppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.
- Rikosrekisteriotteen esittämistä voidaan edellyttää sosiaali- ja terveysalan perus- ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelijalta, jos hän opinnoissaan työskentelee alaikäisten kanssa. Hakuvaiheessa todistusta ei tarvita.

Lisätietoja:

Ammatillisten perustutkintojen muuttaminen

http://www.oph.fi/download/138611_138596_138307_SoRa_PT_38_011_2011.pdf

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen muuttaminen

http://www.oph.fi/download/139942_SoRaATeat_39_011_2011_B5.pdf